

પ્રવચન નં. ૯૯ ગાથા - ૩૪ તા. ૪-૧૦-૭૮ બુધવાર આસો સુદ-૨ સં. ૨૫૦૪

સમયસાર ૩૪ ગાથા ટીકા ફિર. યહ ભગવાન જ્ઞાતા આત્મા, ભગવાન જ્ઞાતા આત્મા એ તો જાણન-દેખન સ્વભાવ સ્વરૂપ પ્રભુ હૈ. એ જ્ઞાતા જાણન-દેખન એસા ચંદ્ર સૂર્ય જૈસા પ્રકાશરૂપ, એ જડ પ્રકાશ છે આ ચૈતન્ય પ્રકાશ છે. એસા આત્મા યહ અન્ય દ્રવ્યોંકે સ્વભાવસે

હોનેવાલા કર્મના નિમિત્તના સંબંધમાં હોનેવાલા શુભઅશુભ રાગ વિભાવભાવ એ અન્ય સમસ્ત પરભાવોંકો, એ પરભાવ વિકારીભાવ ઉનસે અપને સ્વભાવભાવસે વ્યાસ ન હોનેસે અપના જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવ એ સ્વભાવસે વિભાવમાં વ્યાસ નામ પરિણમન ન હોનેસે આહાહા... એ વિભાવ સમકિતીકો જ્ઞાનીકો પરરૂપ જાનકર, એની બાત હૈ. એ પુણ્ય ને પાપનું આચરણ, અપ્રતકા આચરણ હૈ એ સમકિતીકો જ્ઞાનીકો, તો વો જાનકર કે આ તો રાગ હૈ વિકાર હૈ, મેરા સ્વભાવસે મેં પરિણમન કરું એસી ચીજ નહીં. સ્વભાવ તો સ્વભાવરૂપે પરિણમે એસી ચીજ હૈ. તો મેરા ચૈતન્ય આનંદ જ્ઞાન સ્વભાવ એ અન્યભાવકા પરિણમનેકે લાયક નહીં. આહાહાહા !

વ્યાસ ન હોનેસે પરરૂપ જાનકર સમ્યગ્દૈષ્ટિ જીવ, ધર્મી જીવ અપના સ્વભાવસે વિભાવરૂપે ન હોને લાયક મૈં તો હું, એસા જાનકર ત્યાગ દેતા હૈ. આહાહા... રાગરૂપ જો આચરણ અપ્રતકા થા, યે મૈં તો જ્ઞાતા હું, દૈષ્ટા હું, યે મેરા સ્વભાવસે વિભાવરૂપ પરિણમનકા વ્યાસ હોનેકો મૈં લાયક નહીં. મૈરા સ્વભાવ એસા હૈ નહીં. આહાહા !

જુઓ આ પ્રત્યાખ્યાન, એ ત્યાગ દેતા હૈ ઈસલિયે જો પહેલે જાનતા હૈ જ્ઞાનસ્વભાવમેં પહેલે જાનતે હૈ કે આ રાગાદિ વિકાર એ પર હૈ, આહાહા... વહી બાદમેં ત્યાગ કરતા હૈ. જાનતા હૈ વે હી અપનેમેં ઠર જાતા હૈ. અન્ય તો કોઈ ત્યાગ કરનેવાલા નહીં, જાના કે આ રાગ હૈ. આહાહાહા ! અસ્થિરતા મેરેમેં હૈ મેરા સ્વભાવ રાગરૂપે પરિણમનેકા લાયક તો નહીં, છતાં પરિણમન હૈ, તો વો રાગાદિ, પ્રત્યાખ્યાનની આ બાત હૈ ને ? ત્યાગ કરનેવાલા દૂસરા તો કોઈ નહીં, જાના કે આ રાગ હૈ, વિકાર હૈ, વિભાવ હૈ, બસ જાના તો અપનેમેં ઠર જાતે હૈ. એસા તો હજી નિશ્ચય કરતે હૈ. એમ કહેતે હૈ.

ઈસપ્રકાર આત્મામેં નિશ્ચય કરકે, આ રીતે આત્મામાં પ્રથમ નિશ્ચય કરકે, પ્રત્યાખ્યાનકે સમય અપના સ્વરૂપમેં લીન સ્વસંવેદન હોનેકે કાળમેં, આહાહા... પ્રત્યાખ્યાન કરને યોગ્ય, રાગકા ત્યાગ કરને યોગ્ય, આરે આવી વાતું, પરભાવકી ઉપાધિ માત્રસે, જે વિકારભાવ હૈ એ તો પરભાવકી ઉપાધિ હૈ, એના પ્રવર્તમાન ત્યાગકે કર્તૃત્વકા નામ, એ વિકારકા ત્યાગ મૈં કરતા હું, એ તો નામમાત્ર (કથન માત્ર) હૈ. અપના સ્વરૂપમેં ઠરતે હૈ, ત્યાં રાગકા ત્યાગ હો જાતા હૈ, ઉસકો (રાગકા) ત્યાગ ક્રિયા એસા કથનમાત્ર હૈ. આહાહા ! આવી વ્યાખ્યા લોકોને કઠણ પડે છે. એમ કે પાઠમાં તો ઈતના હૈ “સવ્યે ભાવે જમ્હા પરચખાઈ” પરભાવના પરચખાણ કર્યા એટલે આ બહારથી કરે છે ને, એટલે એ લોકો એમ કહે છે કે, આ ટીકાકારે અને વિદ્વાનોએ વસ્તુને ગહરી, ગંભીર બના દિયા, પણ આ ટીકા ક્રિયા પણ આ પાઠમાં છે ને ? “પરચખાણ નાણમ નિયમા મુણે-દવ્વં” ચોથું પદ છે કે નહીં ? નાણમ એટલે આત્મા, જ્ઞાન શબ્દે અહીંયા આત્મા. પાઠ છે ને ?

“નાણમ નિયમા મુણે” ટીકાનો કરનાર એ તો એમ કહે છે, આ વાત તો તદ્દન સરળ હતી એકસો પંચાવન ગાથાનો પ્રશ્ન થયો હતો ત્યાં દિલ્હી, છે ને એકસો પંચાવન ? “જીવાદિ સદહણં” એમ કે ત્યાં તો “જીવાદિ સદહણં” ઈતના હૈ, પણ ઉસકા અર્થ કયા હુઆ ઉસમેં ? કે જીવાદિકી શ્રદ્ધા એટલે કે પ્રતીત માત્ર વિકલ્પસે એસે નહીં, એ જીવાદિકી શ્રદ્ધા (એટલે) એ રૂપે આત્મા જ્ઞાનરૂપે નામ આત્મારૂપે પરિણમન હોના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ, ત્યારે એ લોકોને એમ

થયું, કે આ શાસ્ત્રની વ્યાખ્યા ગહરી કરી નાખી, સીધી વાત હતી કે “સવ્વે ભાવે પરચખાઈ, જીવાદિ સદ્દશ” સમકિત, પણ “જીવાદિ સદ્દશ” સમકિત કહેના કિસકો ? સમજમેં આયા ?

એ તો શ્વેતાંબરમેં એમ કહતે હૈ “ભાવેણં સદઃ અંતઃતત્ત્વ” નવ તત્ત્વને ભાવથી શ્રદ્ધે અંતઃકરણથી તે સમકિત. પણ એ ભાવ ક્યા ? અઠયાવીસમો અધ્યયન હૈ મોક્ષમાર્ગ ઉત્તરાધ્યયન શ્વેતાંબર અમારે તો સબ ચાલી ગયાને વ્યાખ્યાનમાં સંપ્રદાયમેં બોટાદમેં હજારો માણસ આતે થે. સભામેં ત્યાં આ ક્રિયા અંતઃકરણસે, પણ અંતઃકરણ એટલે ક્યા ? આહાહા ! અંતર આત્મસ્વભાવકા પરિણમન કરકે, શ્રદ્ધા કરના સમકિત કરના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ. આહાહા ! યહાં ભી એકસો પંચાવનમેં યે કહા “જીવાદિ સદ્દશ” જ્ઞાનરૂપ એટલે આત્મા એ સ્વરૂપ શુદ્ધ ચૈતન્ય હૈ એ રૂપે ઉસકા શ્રદ્ધારૂપે પરિણમન હો જાના, નિર્વિકલ્પ શાંતિરૂપે પરિણમન હોના અંશે ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ. આહાહા...

અહીંયા યે કહા પરચખાણમેં એમ કે પાઠ તો ઈતના થા. “સવ્વે ભાવે જમહાપરચખાઈ” પણ એનો અર્થ ક્યા ? અર્થ તો પાઠમેં લિયા હૈ ને, “નાણમ નિયમા મુનિદવ્વં” આત્મા નિશ્ચયથી જાણવો. પ્રત્યાખ્યાને એ આત્મા નિશ્ચયથી જાણવો એમ છે કે નહીં તો ઉસકા અર્થ કરના પડે કે નહીં ? સમજમેં આયા ? કે આત્મા અપના સ્વરૂપકા અનુભવ હુઆ, સમ્યગ્દર્શન હુઆ, આત્માકા આનંદરૂપે, જ્ઞાનરૂપે પરિણમન હુઆ, એ તો સમ્યગ્દર્શન. હવે એ સમ્યગ્દર્શનમેં જ્ઞાન તો હૈ સાથમેં તો એ જાણતે હૈ કે મૈરેમેં હજી અપ્રતકા, અત્યાગકા, રાગ ભાવકા પરિણમન મેરેમેં હૈ, હવે એ રાગકા ત્યાગ કરના હૈ. તો ક્યા ? જે જ્ઞાન સ્વભાવી ભગવાન, આ રાગ હૈ એસા જાના, જાનકર જ્ઞાનમેં રહ ગયા, સ્થિર હો ગયા, એ પ્રત્યાખ્યાન છે. આહાહા ! આને તો એમ કે પ્રત્યાખ્યાન એટલે સર્વ ભાવના પરચખાણ એમાં આવી પરચખાણની વ્યાખ્યા ? ટીકાકારે વિદ્વાનોએ દુરુહ કરી નાખ્યો (અર્થ) અરે બાપુ એમ નથી- એનું સ્પષ્ટીકરણ કર્યું છે. કે પરચખાણ ઈસકો કહીએ, પરચખાણ કહો કે ચારિત્ર કહો, પ્રત્યાખ્યાન- રાગકા ત્યાગ કહો કે ચારિત્ર કહો, એકસો પંચાવનમાં આવે છે ને ભાઈ ? “જીવાદિ સદ્દશં સમ્મતે જીવાદિ જ્ઞાનમ્” જીવાદિ પદાર્થનો જીવનું જ્ઞાન સ્વરૂપનું જ્ઞાન એ જ્ઞાનરૂપે પરિણમના વો જ્ઞાન અને ચારિત્ર રાગાદિ વર્જન જ્ઞાનમેં, રાગાદિ વર્જન જ્ઞાનમેં, એ ચારિત્ર તો ઉસકા એ અર્થ યહાં હુઆ કે જે રાગ હૈ, વો જાના કે આ રાગ હૈ, હૈ ભેગા, પર તરફકા પરિણમન છૂટ ગયા, અને જ્ઞાન જ્ઞાનરૂપે પરિણમન હુઆ, ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન હૈ.

એટલે લોકોને એમ કે પાઠ એવા સહેલા છે, એમાં પણ ટીકાકારે એને આમ કરી નાખ્યું. હમણાં અર્થ આવ્યો છે ને સમયસારનો બસ ગાથાનો અર્થ, સાધારણ શબ્દાર્થ. અરે ભાઈ, એ ગાથામેં જે ભાવ હૈ ઉસકા હી સ્પષ્ટીકરણ ક્રિયા હૈ. ગાય ઔર ભેંસકે આઉમેં જો દૂધ હૈ, આઉમેં દૂધ તો ઉસમેંસે નિકાલતે હૈ, વો જો હૈ ઈસમેંસે નિકાલતે હૈ, એસે ગાથામેં (જો) ભાવ હૈ, એ તર્કસે ટીકાકારે ઉસકા સ્પષ્ટીકરણ ક્રિયા હૈ. સમજમેં આયા ? લોકોને બહારના આચરણની શ્રદ્ધા અને જ્ઞાન શાસ્ત્રકા જ્ઞાન અને આ વ્રત આદિ નિયમ બસ, વો હી મોક્ષકા માર્ગ હૈ. એ તો બંધકા મારગ હૈ. આહાહાહા !

યહાં તો ભગવાન આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપી મુક્તસ્વરૂપ પ્રભુ, ઉસકો રાગસે પૃથક હોકર

અપના આત્માકી પ્રતીત નિર્મળ સમ્યઘર્શન વીતરાગી પર્યાયસે પ્રતીત કરના, રાગકા અભાવરૂપ વીતરાગી સમ્યઘર્શન પર્યાયસે પ્રતીત કરના, ઉસકા નામ સમ્યઘર્શન. આહાહાહા...

ઔર રાગકા ત્યાગરૂપે આત્માકા જ્ઞાનરૂપ પરિણમન હોના એ જ્ઞાન હૈ. ઔર આત્માકા, રાગકા જ્ઞાનના હુઆ, જ્ઞાનકર ઉસમેં પરિણમન ન હુઆ, ઔર અપનેમેં (જ્ઞાનમેં) ઠર્યા, ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન, જ્ઞાન પ્રત્યાખ્યાન હૈ. એ આયાને ? ચોથું પદ ટીકામાં હૈ પાઠમાં એ જ છે જ્ઞાન પ્રત્યાખ્યાન 'જ્ઞાન' શબ્દે આત્મા.

ભગવાન આત્મા અપના શુદ્ધ સ્વરૂપકા ભાન હૈ, ઔર પીછે રાગાદિકા આચરણ પર્યાયમેં હૈ, એ જ્ઞાન જ્ઞાનતે હૈ, મેરી પર્યાયમેં દુઃખ આકુળતા રાગ હૈ, અત્યાગ હૈ, એ જ્ઞાના અને જ્ઞાનકર જ્ઞાન જ્ઞાનમેં રહ ગયા. જ્ઞાન(કા) રાગમેં પરિણમન ન હુઆ, એ જ્ઞાનસ્વરૂપી આત્મા જ્ઞાનમેં રહે ગયા ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન હૈ. 'નાણમ નિયમા' એમ આયા ને "નાણમ નિયમા મૂણે એવં" એ આત્મા નિશ્ચયથી એ ચારિત્રને પ્રત્યાખ્યાન છે, આવું આકરું પડે એટલે લોકોને એમ કે એવા સીધા સાદા અર્થ હતા એમાં આવા ગંભીર અર્થ કાઢયા. એ અર્થ જ ગંભીર છે. હૈં ! એ તો સ્પષ્ટીકરણ હૈ, ભાઈ તેરે પ્રત્યાખ્યાન કબ હોગા, કૈસે હોગા, ઉસકા સ્પષ્ટીકરણ હૈ. ભલે એને પ્રત્યાખ્યાન અભી ન હો, પણ પ્રત્યાખ્યાન હો તબ કૈસે હોગા. આહાહાહા !

ભગવાન (નિજાત્મા) જ્ઞાન અને આનંદસ્વરૂપ પ્રભુ, એ અપના જ્ઞાન સ્વભાવી ભગવાન પ્રત્યે, જ્ઞાનની પ્રતીતિ સમ્યઘર્શનની પ્રતીતિ એ આખા સ્વરૂપકી પ્રતીતિ નિર્વિકલ્પ એ આત્માકી પરિણમન દશા હૈ, ઉસકા નામ સમ્યઘર્શન. ઔર યે આત્માકા જ્ઞાન, જ્ઞાનસ્વરૂપી ભગવાનકા જ્ઞાન, શાસ્ત્રજ્ઞાન એ જ્ઞાન નહીં. આહાહાહા ! ભગવાન જ્ઞાનસ્વરૂપી જ્ઞાનપ્રધાન અનંતગુણકા પિંડ, પણ જ્ઞાનપ્રધાન કથન હાલે છે ને ? કલ આયા થા. જ્ઞાનપ્રધાન અનંતગુણકા પિંડ દોપહરકો આયા થા. આહાહા... ઐસે ભગવાન જ્ઞાન પ્રજ્ઞાબ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રભુ એ અપનેમેં જ્ઞાનનેમેં આયા કે આ રાગ હૈ યે જ્ઞાના અને રાગમય જ્ઞાનકર, અંશમેં પરિણમન ન હુઆ અને જ્ઞાન(કા) જ્ઞાનરૂપે પરિણમન હુઆ ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન ચારિત્ર હૈ. આહાહાહા ! આ સ્વસન્મુખમાં ઠર્યા, સ્વસન્મુખ દૈષ્ટિ જ્ઞાન તો હૈ, પણ હવે સ્વસન્મુખ અંતરમેં (એકાગ્રતા) કરકે ઠર ગયા, જમ ગયા ! જ્ઞાન જ્ઞાનમેં જમ ગયા, આત્મારામ આત્મામેં રમ ગયા. આહાહાહા !

આવી વાતું એટલે લોકોને અર્થ બીજા કર્યા ને આવું કર્યું એમ કહે, અરે ભગવાન તને ન બેસે વાત માટે બીજો અર્થ કર્યો એમ કહેવાય ? (શ્રોતા:- આચાર્યે બીજા અર્થ કર્યા એમ કહેવું કાંઈ વ્યાજબી છે ?) હા એમ ઈ કહે છે. ભાષા એવી છે. આવે છે ને વિદ્યાનંદજી એમાં બળભદ્ર પંડિતે એ લખ્યું છે, પણ એનું કહેવું છે માટે લખ્યું છે. આહાહા ! એમ કે "જીવાદિ સદહણં સમ્મતં" એટલે જીવાદિની શ્રદ્ધા એ સમકિત, પણ એની વ્યાખ્યા પાછી કહે, આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપે એ રૂપે પરિણમે કહેવો એ સમકિત ને આ બધું લાંબુ કર્યું, (શ્રોતા:- જ્ઞાન જ્ઞાનરૂપે પરિણમે) આત્મા આત્મારૂપે પરિણમે એમ એનું કહેવું છે ને ત્યારે સમ્યઘર્શન હૈ ને ? રાગરૂપે પરિણમતે થે એકત્વબુદ્ધિમેં તબલગ તો મિથ્યાત્વ થા. સમજમેં આયા ? આહાહા ! રાગ ને વિકાર ને સ્વભાવ બે ભિન્ન હૈ, છતાં એ રાગરૂપ મૈ હું ઐસી એકત્વબુદ્ધિ થી તબ તો મિથ્યાત્વ હૈ, હવે એ મિથ્યાત્વકા ત્યાગ, જ્ઞાન જ્ઞાનરૂપે પરિણમે અને રાગરૂપે ન થાય ભલે રાગ હો, પણ રાગની

એકતારૂપે ન થાય, ન હો અને આત્મા આત્મારૂપે હો ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન. ભગવાન તારી વાત તો આવી છે પ્રભુ હવે પણ લોકોએ શું કરી નાખ્યું, આ બહુ ફેરફાર કરી નાખ્યો. આહાહા !

એ આંહી (કહેતે હૈ) ઈસપ્રકાર આત્મામેં નિશ્ચય કરકે, દેખો પ્રત્યાખ્યાનકે સમય જ્યારે પ્રત્યાખ્યાન સ્વરૂપનું શુદ્ધરૂપે પરિણમન હોનેકે કાળમેં, આહાહાહા... પ્રત્યાખ્યાન કરને યોગ્ય રાગ-પરભાવકી ઉપાધિ, એ રાગાદિ હૈ એ પરકી ઉપાધિ હૈ, ઉસકા ત્યાગ એ તો નામમાત્ર કથન હૈ. એ જ્ઞાન ભગવાન જ્ઞાનમેં જમ ગયા, આતમરામ આત્મામેં રમ ગયા, બસ વો પ્રત્યાખ્યાન હૈ. આહાહાહા ! લોકોને એમ કે બહારથી પ્રત્યાખ્યાન કર્યું એટલે પ્રત્યાખ્યાન થઈ જાય એમ મનાવવું છે. એમ ન હોય. (શ્રોતા:- સત્ય સમજવાનો પ્રયત્ન નથી કરવો.) આહાહાહા ! ભાઈ, પ્રત્યાખ્યાન એટલે પરચખાણ, પરચખાણ અર્થાત્ રાગાદિની અસ્થિરતાનો ત્યાગ, એ ત્યાગ કહેના, કહેતે હૈ એ ભી નામમાત્ર હૈ. યહાં તો ભગવાન આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપી આનંદ સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ એ આત્મા આત્માના આનંદમેં રમ ગયે (જમ ગયે) જ્ઞાન એટલે આત્મા, આત્મા આત્મામેં લીન હો ગયે, એ રાગમેં જે લીન થા એ છોડકર કે આ તો પર હૈ મેરી ચીજમેં યે નહીં, એસે જાનકર જ્ઞાનસ્વરૂપ જ્ઞાનમેં રમ ગયે, એ કાળમેં પ્રત્યાખ્યાન કહેનેમેં આતા હૈ. આહાહાહા ! આવી વ્યાખ્યા ચારિત્રની.

હવે અહીં તો પંચમહાવ્રતના પરિણામ એ ચારિત્ર છે. (આહા !) અને એ ચારિત્ર, વ્યવહાર ચારિત્ર એનાથી નિશ્ચય ચારિત્ર થશે. (એમ નથી.) અરે ભગવાન ! અરેરે ભાઈ લૂંટાઈ ગયો પ્રભુ તું. તું એવી માન્યતાથી લૂંટાઈ ગયો છું. ભગવાન તો એમ કહેતે હૈ પ્રભુ, તેરી ચીજ તો અંદર એ શુભ-અશુભ રાગકા વિભાવસે, તેરી ચીજ સ્વભાવ ભિન્ન હૈ, એ સ્વભાવકા જિસકો જ્ઞાન સમ્યક્ હુઆ અનુભવ હુઆ ઉસકો ભી રાગભાવ રહતે હૈ, હોતે હૈ, પણ મેરા સ્વભાવસે મેં રાગરૂપે પરિણમું એસી ચીજ નહીં. આહાહાહા !

મેરા પ્રભુ જ્ઞાન અને આનંદ સ્વરૂપી પ્રભુ એ રાગરૂપે હો એસા (હૈ) નહીં. એસા જાનકર રાગકા અભાવ હોકર સ્વભાવકી શુદ્ધતાકા પરિણમન પરચખાણ હો, ઉસકા નામ ચારિત્ર અને પ્રત્યાખ્યાન કહેતે હૈ. અરેરે ! શું થાય ? આહાહા ! સમ્યગ્દર્શન હુઆ ને સમ્યગ્જ્ઞાન હુઆ, તો ચારિત્ર કયું લેતે નહીં ? એમ કહેતે હૈ, (વો લોગ) કે ભાઈ ચારિત્ર એમ કાંઈ, આહાહા... ચારિત્ર તો ભાઈ ભગવાન પૂર્ણાનંદકા નાથ (શ્રોતા:- ચારિત્ર લેવું એટલે ભગવાન થઈ ગયા) અરે ! એ તો ભગવાન હો ગયા, ચારિત્ર એટલે આહાહા... પંચપરમેષ્ઠી આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ. આહાહા... એ કોઈ બહારની ચીજ નહીં, એ તો અંતર આનંદ સ્વરૂપમાં આનંદની ઉગ્રતારૂપે પરિણમના એનું નામ સાધુ, આચાર્ય ને ઉપાધ્યાય હૈ. બહારના નગ્નપણા ને એ કોઈ ચીજ નહીં. આહા ! અલિંગગ્રહણમેં તો એસા કહા હૈ, યતિની બાહ્ય ક્રિયાનો જિસમેં અભાવ હૈ આ પંચમહાવ્રતકા વિકલ્પ આદિ કે નગ્નદશા એ સ્વભાવમેં તો ઉસકા અભાવ હૈ. અલિંગગ્રહણમાં આવે છે ને ભાઈ, યતિની બાહ્ય ક્રિયા. આહાહાહા... શું પણ વાત યતિની આ પંચમહાવ્રત આદિ ક્રિયાના વિકલ્પો, નગ્નપણા, વસ્ત્રરહિતપણા એ સ્વભાવમેં તો ઉસકા અભાવ હૈ. આહાહાહા... એસા ભગવાન આત્મા અલિંગગ્રહણ રાગસે ને પરસે પકડમેં નહીં આતા, કયું કિ એ મહાવ્રતાદિકા રાગ ને નગ્નપણા ઉસકા તો સ્વભાવમેં અભાવ હૈ, તો સ્વભાવમેં અભાવ હૈ તો ઉસસે પકડનેમે

આતે હૈ ? અલિંગગ્રહણ. લિંગ નામ રાગાદિસે ગ્રહણમેં નહી આતા.

આવું આકરું પડે માણસને બાપુ મારગ તો એ છે ભાઈ. (શ્રોતા:- અનભ્યાસે આકરું પડે) અભ્યાસ નહીં અને એ જાતનું સાંભળવા મળતું નથી. બહારનું સાંભળવા મળે આ કરો ને આ કરો કરવું એ કહેતા (હૈ) તો એ વિકલ્પ ને રાગ હૈ- રાગકા કરના એ (આત્મ) સ્વભાવકો સોંપના એ તો મિથ્યાત્વ હૈ.. આહાહા ! મહારાજા ચક્રવર્તીકો એમ કહેના કે આ મહેલમેંસે કચરા નિકાલ દો. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આ ભગવાન આત્મા જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવ ઉસકો વિભાવકા કરના સોંપના(એ) મિથ્યાભાવ હૈ. (રાગ) હોતા હૈ પણ મૈં કરું, કરને લાયક હૈ, એસી ચીજ નહીં એ. આહાહા ! અનંત આનંદનો બાદશાહ પ્રભુ, અનંત ગુણનો બાદશાહ, સ્વામી એ અપના ગુણપણે પરિણમે, સમજમેં આયા ? એ રાગરૂપે પરિણમના, (પર્યાયમેં) પરિણમે ભલે એ જ્ઞાન જાને, પણ પરિણમના યે મેરી ચીજ હૈ, મેરે પરિણમને લાયક મૈં હું એસા નહીં. આહાહા ! ભારે આવી વાતું.

“પરભાવકી ઉપાધિમાત્રસે પ્રવર્તમાન ત્યાગકે કર્તૃત્વકા નામ આત્માકો હોને પર ભી ” કયા કહેતે હૈ ? ભગવાન આત્મા આનંદ અને જ્ઞાન સ્વરૂપી પ્રભુ અપનેમેં જાના કે આ રાગાદિ હૈ, મેરેમેં સમકિત તો હૈ, જ્ઞાન હૈ, સ્વરૂપકા આચરણ ભી અંશે હૈ. પણ ચારિત્ર નામ ધરાવે એસા આચરણ નહીં. સમજમેં આયા ? આહાહાહા !

તો વો જ્યારે અંતરમેં અંતર સ્વભાવસે રાગ પર હૈ એસા જાના તો સમ્યગ્દર્શનમેં આયા હૈ પહેલે. પણ જાના વો હી સમયે ઉસરૂપ ન હોના, અને જ્ઞાન ને આનંદરૂપ હોના ઉસકા નામ ચારિત્ર અને પ્રત્યાખ્યાન હૈ. અરે ! એની વિધિની ખબર ન મળે. આહાહાહા !

શીરા હલવા હોતા હૈ તો આટા ઘી પહેલાં પી જાતે હૈ, આટા ઘી પીછે ગુડ સકકરકા પાની નાખતે હૈ ને ? તો આ (આટા ઘી) પી જાય છે તો મોંઘા પડતે હૈ હમારે, તો કયા કરના હૈ ? કે પહેલે ગુડકા પાનીમેં આટા શેકો. પીછે નાખો ઘી, એ શીરા તો નહીં બનેગા મગર લોપરી નહીં બનેગી. હૈ ! આહાહા ? મોંઘુ પડે પણ એ કર્યે જ છૂટકા હૈ.

એમ કે એસા પ્રત્યાખ્યાન ? હા, કે એસા પ્રત્યાખ્યાન. સમજમેં આયા ? ભગવાન આત્મા શુદ્ધ સ્વભાવકા પરિણમન શ્રદ્ધા જ્ઞાનકા હૈ, અંશે સ્થિરતા ભી હૈ, પણ વિશેષ અસ્થિરતા બહોત હૈ. આહાહાહા... તો આહીં જ્યારે પ્રત્યાખ્યાનકે સમય ઉસકો જાના કે આ હૈ, ઔર જાનકર વહાંસે હઠકર જ્ઞાનમેં સ્થિર હુઆ, ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન હૈ. આવી વ્યાખ્યા હવે. આહા... ભાષા તો સાદી પણ પ્રભુ ભાવ તો હૈ એ હૈ. આહાહા !

આહા ! પરભાવકી ઉપાધિ માત્રસે પ્રવર્તમાન ત્યાગકે કર્તૃત્વકા નામ કથન હોને પર ભી, નામ માત્ર હૈ. પરમાર્થસે દેખા જાય તો પરભાવકે ત્યાગકા કર્તૃત્વકા નામ અપનેકો (હૈ) નહીં. એ રાગકા ત્યાગ આત્મા કરતે હૈ એસા હૈ હી નહીં ક્યોંકિ વસ્તુ વસ્તુરૂપે જ્યાં હૈ ત્યાં ઠર્યા ત્યાં રાગ છૂટ ગયા તો રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એ તો નામમાત્ર કથન હૈ. આહાહાહા ! આવી વાતું હવે. આને પરચખાણ કહેવું. ઉસકો ત્યાગ ચારિત્ર કહેના, ઉસકો નિશ્ચય વ્રત કહેના, નિશ્ચયવ્રત સ્વરૂપ, સ્વરૂપમેં વીંટાઈ ગયા અને આનંદનો નાથ ભગવાન એ આનંદમેં વીંટાઈ ગયા, લીન હો ગયા. આહાહાહા ! આવી વ્યાખ્યા. (શ્રોતા:- આવી જ વ્યાખ્યા હોય, બીજી હોય જ નહીં.)

વસ્તુ સ્વરૂપ જ એવું છે ને ભાઈ. મોંઘુ પડે પણ રીત તો આ છે, આટાને શેકતા ઘી પીવાઈ જાય માટે આટાકો પહેલે પાણીમાં શેકના પછી ઘી નાખો. ત્રણેય તારા જશે આટા, ઘી ઔર સકકર ત્રણેય નાશ થશે. શીરા- ફલવા નહીં હોગા એમ ભગવાન આત્માકો પહેલે સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાનમાં પ્રતીતમાં અંતર સન્મુખ હોકર લેના પડેગા. મોંઘા પડે પણ વસ્તુ તો એ હૈ.

ઔર પીછે રાગકા ત્યાગ માટે વસ્તુના સ્વભાવમાં રાગ પર હૈ એસા જાના, એસા જાનકર જ્ઞાન જ્ઞાનમાં જમ ગયા. આત્મા આત્મામાં જમ ગયા, એ 'નાણં મુણેયવ્યા' એ જ્ઞાન એટલે આત્મા તે પચખાણ છે. આહાહાહા ! આવી વાતું હવે સાંભળવા મળે નહીં, પ્રભુ શું કરે ? આવા અવસર મળ્યા, મનુષ્યપણાના બીજે ક્યાંય સાંભળવાનું મળે નહીં. (શ્રોતા:- અને મળે ત્યાં વિપરીત મળે) વિપરીત મળે. આહાહા... માર્ગ મોંઘો પડે, દુર્લભ લાગે, પણ માર્ગ તો આ હૈ. આહાહાહા... એક હોય ત્રણ કાળમાં પરમાર્થનો પંથ. ઓહોહો ! સંતોએ શું કડૂણા કરીને ટીકા કરી છે. આહાહા !

ભગવંત ! કાલે આવ્યું 'તું નહીં ? ભગવત્ સ્વરૂપ જ્ઞાન, ભગવાન જ્ઞાતા-દ્રવ્ય સંસ્કૃતમાં ભગવત્ જ્ઞાતૃ દ્રવ્ય. આહાહા... એ અપના જ્યારે જ્ઞાન સ્વ જ્ઞેયકો બનાકર, પરજ્ઞેયકા જો જ્ઞાન કરતે થે એ પર્યાયે સ્વજ્ઞેયકા જ્ઞાન ક્રિયા ત્યારે ઉસકો સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યગ્જ્ઞાન હુઆ. ત્યારે હવે ચારિત્ર કબ હોતા હૈ ? એ જ્ઞાન સ્વરૂપકા જ્ઞાન હુઆ. જ્ઞાન સ્વરૂપકી પ્રતીત હુઈ, અનુભવ એ જ્ઞાન ને આત્મા રાગકો અપના સ્વભાવસે રાગરૂપે હોના એ મેરી ચીજ નહીં, સ્વભાવ મેરા નહીં, એસા સ્વભાવ જાનકર સ્વભાવમાં સ્થિર હો જાના, સ્થિર હો જાના, જામી જાના જેમ પાની હૈ યહ બરફરૂપ જામી જાતા હૈ, બરફ. એમ ભગવાન આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપી પ્રભુ આનંદસ્વરૂપી ભગવન્ એ આનંદમાં જમ જાના, રમ જાના, લીન હો જાના. આહાહા... ઉસકા નામ રાગકા ત્યાગ નામમાત્ર હૈ. વસ્તુ તો વસ્તુમાં ઠર ગઈ હૈ. પાટણીજી ! આવી વાતું છે, ભાઈ લોકોને ન બેસે એટલે પછી વિરોધ કરે, શું કરે બાપા ? ભાઈ તને તારી પદ્ધતિની ખબર નથી. આહા !

સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્ર એની પરિણતિની પદ્ધતિની પ્રભુ તને ખબર નથી. એથી તું વિરોધ કર કે આ વ્રત હૈ ને આ ક્રિયા, એ ચારિત્ર નહીં, અરે પ્રભુ સૂન તો સહી ! વ્રતાદિનો ભાવ એ તો રાગ હૈ. આહાહા... એ જ્ઞાને જાણ્યું કે આ રાગ હૈ, એવું જ્ઞાન જ્ઞાનમાં આ પર હૈ એસા જાનકર, જ્ઞાન સ્વઘરમાં જમ ગયા, પરઘરમાં પરિણતિ ન ગઈ, આહાહાહા... આ પહેલાં જ્ઞાન તો કરે કે આ ચીજ એસી હૈ. આહાહાહા !

અહીં તો ભગવન્ એમ કહેતે હૈ સંતો કે પરભાવકે ત્યાગકા કર્તૃત્વ નામ અપનેકો (હૈ) નહીં. હૈ ? રાગકા ત્યાગ એ આત્મામાં હૈ હી નહીં. ક્યોંકિ આત્મા આનંદરૂપે રહ્યા ત્યાં ત્યાગ હો ગયા. રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એસા તો હૈ હી નહીં. આહાહાહા... હવે આવી વાતું સમજવી.

અરે આઠ વર્ષના બાળકો પણ ચારિત્ર ગ્રહણ કરે છે. આહાહા... રાજકુમારો જેના સોના જેવાં શરીર, આહાહા... ભરત ચક્રવર્તીના પુત્ર, એકસો આઠ મણીરત્નની ગેડી અને દડે રમતે થે, એમાં જયકુમારકા સૂના, જયકુમાર આખા (સૈન્યકા) સેનાપતિના નાયક, એક માણસ નીકળ્યો ' તો, એ કહે જયકુમારે દીક્ષા લિયા હૈ. ઓહો ! સેનાપતિ છન્નું કરોડ પાયદળનો નાયક, એમણે ચારિત્ર ગ્રહણ ક્રિયા, સ્વરૂપમાં રમણતા પ્રગટ ક્રિયા. આહાહા... એ બાળકો છોટી

ઉંમરના પંદર, સોળ, અઢાર, અઢાર વર્ષની ઉંમરના એકસો ને આઠ બાળકો રમતે થે મણી રતનના દડાથી અરે. આહાહા ! એની માતાએ સિપાઈને મોકલ્યો માણસને (બાળકોનું) ધ્યાન રાખજો.

હવે આને શું કરવું ? જો એમ કહે કે અમારે ભગવાન પાસે દીક્ષા લેવા જાવું છે તો ઓલા સાથે સિપાઈ હતા એ એમ કહે ભાઈ ચાલો આપણે ભગવાનના દર્શન કરશું, એમ કરતા ભગવાન પાસે ગયે. આહાહાહા ! અઢાર અઢાર વર્ષના રાજકુમારો સોનાના પૂતળા જેવા ! રતનમણીના કાંતિના પાર નહીં એસા પુત્રો. પ્રભુને કહે પ્રભુ અમને ચારિત્ર ગ્રહણ કરાવો. આહાહાહા ! એ કહેતે હૈ કે પ્રભુ જ્યાં આતે હૈ, ત્યાં અંદર સ્વરૂપમાં સ્થિર હો જાતા હૈ. આહાહા ! ચારિત્ર એટલે રાગથી રહિત સ્વરૂપમે રમણતા, ચરના, જમના, આનંદકા ભોજન કરના. આહાહા... પશુ ચારો ચરતે હૈ ને તો કોઈ વસ્તુ હોય ઉસકા ચારા ચરતે હૈ ને ? ઘાસ હોય લીલું, એમ ભગવાન આનંદનો નાથ અપના આનંદકા ચારા ચરતે હૈ અંદર. આનંદકા ભોજન કરતે હૈ, આનંદકા ક્વળ લેતે હૈ અંદર, આ ઉસકા નામ ચારિત્ર હૈ. આહાહા ! ધન્ય અવતાર અને એ કર્યા વિના મુક્તિ નહીં હૈ. સમજમે આયા ?

એકલા સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાનથી કાંઈ મુક્તિ નહીં હોતી હૈ, સાથમે ચારિત્ર આયેગા તબ મુક્તિ હોગી. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- સમ્યગ્દર્શન થાય એટલે ચારિત્ર આવ્યા વગર રહે જ નહીં.) રહે જ નહીં, પણ આ તો ચારિત્ર હશે તબ એસી સ્થિતિ હોગી એમ. સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન હોને પર ભી અચારિત્રકા જે પરિણમન હૈ વિભાવકા ઉસકો જ્ઞાન જાનતે હૈ, પ્રતીત કરતે હૈ કે આ મેરી ચીજ નહીં, મેરા ભાવ નહીં, પરભાવ હૈ, ઉપાધિભાવ હૈ. એસા જાનકર નિરૂપાધિરૂપ અપના સ્વભાવમે જમ જાના. આહાહાહા... આનંદકા ઉગ્ર અનુભવ હોના ઉસકા નામ ચારિત્ર હૈ. ચરના અંદર ચરના, ચરે છે ને ગાય, એમ આત્મામાં આનંદ સ્વરૂપ જો ખેતર (સ્વક્ષેત્ર) પડા હૈ, ઉસકા અનુભવ દૈષ્ટિ તો હૈ હવે ઉસકો અનુભવ ચરતે હૈ- આહાહાહા... આનંદમે હિલોળે ચઢતે હૈ અંદરમે ઉસકા નામ પ્રત્યાખ્યાન અને ચારિત્ર હૈ પ્રભુ. આહાહાહા !

પરભાવકે ત્યાગ કર્તૃત્વકા નામ અપનેકો નહીં, સ્વયં તો એ નામસે રહિત હૈ. આનંદ સ્વરૂપ ભગવાન ઉસકા પ્રતીતિ ને જ્ઞાન હુઆ. પણ વિશેષ આનંદ જબ અંતરમે રમતે હૈ તબ વિશેષ આનંદ આયા તો આનંદમે (રમતે હૈ તો) રાગકા અભાવ હો ગયા, એ રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એ નામ માત્ર હૈ. એ વસ્તુ (આત્મચીજ) જ્ઞાનરૂપે હુઈ, યે રાગરૂપે હુઈ હી નહીં, હુઈ નહીં પીછે ત્યાગ કયા કહેના ? આહાહાહા ! (ત્યાગ ક્રિયા વો કથનમાત્ર હૈ)

આવો મારગ ! કાયરના તો કાળજાં કંપી જાય એવું છે. માર્ગ આવો છે એવો પહેલાં જ્ઞાનમાં આવો નિર્ધાર તો કર. આહાહા ! પીછે ત્યાગકે સમયમે જ્ઞાનસ્વરૂપી ભગવાન જે આનંદદળ, જ્ઞાનદળ, સ્વભાવ દળ, વીતરાગ દળ, એ વીતરાગભાવરૂપે જમ જાય, એ રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એ તો નામમાત્ર હૈ. એ જમ ગયા અંદર રાગ રહા નહીં તો એ ત્યાગ ક્રિયા એ નામમાત્ર કહેનેમે આતા હૈ. પરકા ત્યાગકી તો બાત હૈ હી નહીં યહાં, શરીર સ્ત્રી કુટુંબ પરિવાર એ તો પરકા ત્યાગ અને ગ્રહણ તો આત્મામે હૈ હી નહીં પણ આ રાગકા ત્યાગ એ (ભી) નામમાત્ર હૈ. આહાહાહા ! ગજબ વાત હૈ- માલચંદજી ! આ તો આમાં બુદ્ધિ જોઈએ થોડી અંદર.

આહાહા...

એ ભગવાન આત્મા, આનંદનો સાગર પ્રભુ એસા ભાન ને જ્ઞાન હુઆ. છર્તે જ્યાં આનંદની દશાની રમણતામાં કમજોરીને કારણે રાગકા દુઃખકા વેદન હૈ. એ દુઃખકા વેદન હૈ વો આનંદ સમયે જાન્યા કે આનંદકી સાથ જ્ઞાને જાણ્યા કે આ દુઃખકા વેદન હૈ. એ પરભાવ હૈ મેરી ચીજ નહીં. આહાહા !

અપને આનંદમેં જમ જાતે હૈ રમ જાતે હૈ ત્યારે રાગ આયા નહીં તો રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એસા કથનમાત્ર હૈ. એ તો રાગરૂપે હુઆ છે જ ક્યાં ? એ તો આનંદરૂપે હુઆ હૈ. રાગરૂપે હુઆ સ્વભાવ અને પછી છોડે છે એ બાતેય નહીં. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ? આવો મારગ એટલે લોકોને એ એકાંત છે, એકાંત છે એમ પ્રભુ કરે છે હો. (શ્રોતા:- ખબર નહીં યહ બાતકી) બાપુ મારગ તો આ હૈ ભાઈ ! એકાંત છે. એમ કે આ વ્યવહાર દયા દાન વ્રત ભક્તિ કરતે હૈ ઉસસે ભી નિશ્ચય હો, એસે માનતે હૈ અરે પ્રભુ એ એકાંત તો મિથ્યા એકાંત હૈ-મિથ્યા અનેકાંત હૈ. આહાહાહા ! સમ્યક્ એકાંત તો આ હૈ. રાગરૂપે ન હોના અને સ્વભાવ, સ્વભાવરૂપે પરિણમન કર જાના. આહાહા ! એ સમ્યક્દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકી પરિણતિ મોક્ષમાર્ગ હૈ. બાકી બધી વાતું હૈ. આહાહા ! કોઈ શાસ્ત્રમેં, ગ્રંથમેં એસા આયા હો, કે દયા એ ધર્મ હૈ, પણ ઈ તો વ્યવહારની વાત હૈ બાકી પરકી દયાકા ભાવ એ તો એની ટીકા કરતા હૈ “પુરુષાર્થ સિદ્ધિ ઉપાય”મેં લિયા હૈ કે પરકી દયાકા ભાવ એ રાગ હૈ, અને રાગ હૈ યહ સ્વરૂપકી હિંસા હૈ. (સૂનકર) રાડ નાખતે હૈ લોકો.

ભગવાન જ્ઞાન સ્વરૂપમાં રાગ આયા તો રાગ તો સ્વરૂપકી હિંસા હુઈ, ઈતની અસ્થિરતા હુઈ. આહાહા ! હવે એ કહે દયા તો ધર્મ કહા હૈ અને તુમ કહેતે હૈ રાગ હૈ એ હિંસા હૈ. અરેરે ! પ્રભુ તું શું કરે છે ?

“અહિંસા પરમો ધર્મ” એ તો રાગકી ઉત્પત્તિ ન હોના અને વીતરાગ સ્વભાવકી ઉત્પત્તિ હોના એ “અહિંસા પરમો ધર્મ” હૈ. આહાહાહા ! પરમાર્થસે દેખા જાય તો પરભાવકે ત્યાગ કરનેકા નામ અપનેકો નહીં. આહાહાહાહા ! એ રાગરૂપ હુઆ હી નહીંને પીછે ? પહેલે થા, ઓ જાના, જાનકર સ્વરૂપમેં ઠર ગયે ઔર રાગરૂપ હુઆ હી નહીં તો રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એ નામ કથન હૈ. આહાહા ! અરેરે આ વિધિ તો ચારિત્રની આ હૈ, પ્રત્યાખ્યાન કહો, પચખાણ કહો, રાગકા અભાવ સ્વભાવ રૂપ કહો, ચારિત્ર કહો, મોક્ષકા માર્ગમાં ચારિત્ર કહો એ આ હૈ. અરે આવી ચારિત્રની ખબરેય ન મળે. આહાહા !

સ્વયં તો એ નામસે રહિત હૈ. ભગવાન તો આનંદ ને જ્ઞાન સ્વરૂપ હૈ તો જ્ઞાન સ્વરૂપ હો ગયા, એમાં રાગકા ત્યાગકા નામમાત્ર, ઉસમેં હૈ નહીં. આહાહા... જૈસે પ્રજાબ્રહ્મ પ્રભુ-પ્રજા નામ જ્ઞાન ને બ્રહ્મ નામ આનંદ સ્વરૂપ જૈસા હૈ એસા હો ગયા સ્થિરતા, ઈસને રાગકા ત્યાગ ક્રિયા એ તો કથનમાત્ર હૈ. આહાહાહાહા ! સુમેરુમલજી ! ગાથા બહોત અચ્છી આઈ હૈ એકત્રીસ, બત્રીસ, તેત્રીસ, ચોત્રીસ તુમ આયાને એકત્રીસ ગાથા શૂરૂ હુઈ બડી અચ્છી આઈ હૈ. ભગવાન ! આહાહા ! રાગ અને શરીરસે ભિન્ન ભગવાન આનંદકા નાથ બિરાજતે હૈ ને ! આહાહા !

“કહે વિચિક્ષણ પુરુષ સદા મેં એક હું અપને રસસે ભર્યો અનાદિ ટેક હું”

મેરા જ્ઞાન ને આનંદના વીતરાગી સ્વભાવસે ભરા (પડા) હું અનાદિસે, આહાહા ! “મોહકર્મ મમ નાહી. કર્મ નહીં રાગ, રાગ મોહ મમ નાહી, નાહી ભ્રમકૂપ હૈ” પણ એ વિકાર પણ ભ્રમનો કૂવો છે. મੈં “શુદ્ધચેતના સિંધુ હમારો રૂપ હૈ” આહાહા... બહેનમાં નહોતું આવ્યું, રાગ મર્યાદિત હૈ. મર્યાદિત હૈ માટે ત્યાંસે છૂટના હોગા, અમર્યાદિત ભગવાન આત્માકો સ્વરૂપકો અંદર પકડેગા તો વહાંસે (સ્વરૂપસે) છૂટના નહીં હોગા. આહાહા ! અરેરે ! સ્વયં તો ઈસ નામસે રહિત હૈ. આટલી લીટીમૈં કિતના ભર્યા હૈ. આહાહા ! એક ‘જગત’ શબ્દ હોય તો એ જગત શબ્દમૈં કિતના ભર્યા હૈ ? સારા લોક ! અક્ષર ત્રણ જ-ગ-ત એકાક્ષરી કાંઈ કાનો માત્ર મીંડુ કાંઈ નહીં - ‘જ-ગ-ત’ એમ કહેનેમૈં કયા આયા ? સારા લોક આ ગયા. આહાહાહા... એસા આ ‘આત્મા’ અક્ષરમૈં સારા ભાવ આ ગયા અંદરમૈં, દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રકા કયા સ્વરૂપ હૈ વહ આ ગયા ઉસમૈં. આહાહા ! થોડું પણ સત્ય હોના ચાહીએ. વિશેષ મોટા મોટા પૂંછડા લંબા-લંબા લગાડી દે જાણપણાના ને ધારણાના, આહાહા... એસે તો અગિયાર અંગ અનંતભૈર કંઠસ્થ ક્રિયા ઉસમૈં કયા આયા ? આહાહા... ભગવાન જ્ઞાનકા પાતાળ કૂવા અનંત સ્વભાવકા ભરા જ્ઞાનસે, ઉસકા જ્ઞાન કરના ઉસકી પ્રતીતિ કરના અને ઉસમૈં રમના ઉસકા નામ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર હૈ. આહાહાહા ! કહો, ઝાંઝરીજી ! આવી વાત છે ભાઈ. આહા ! વિમળચંદ્રજી હૈ કે નહીં ? હા, છે. આવું છે.

ક્યોંકિ જ્ઞાન સ્વભાવસે તુમ છૂટયા નહીં ને જ્યાં પરિણમન હુઆ ત્યાં રાગમૈં તો આયા હી નહીં ને. આહાહાહા ! જ્ઞાન સ્વરૂપ ભગવાન પૂર્ણાનંદ પ્રભુ ઉસમૈં દૈષ્ટિ અને જ્ઞાન તો થા. પણ અંદરમૈં રમ ગયા અંદર સ્વરૂપમૈં ઘરમૈં, પરઘરમૈં આયા હી નહીં ને નિજ ઘરમૈં રમ ગયા તો પરભાવકા ત્યાગ તો નામમાત્ર- કથનમાત્ર હૈ. પર ઘરમૈં ગયા ક્યાં હૈ. આહાહા ! કહો નવરંગભાઈ ! આનું નામ પચખાણ. આહાહા ! ધન્યકાળ ધન્ય અવસર. આહાહા... જે સમયે પ્રત્યાખ્યાનકી દશા. ઉસકો પહેલે પ્રતીતમૈં તો લે કે મારગ તો આ હૈ. સમજમૈં આયા ? કરી શકે નહીં ભલે પણ કરને લાયક તો આ હૈ. આહાહા...

જ્ઞાન સ્વભાવસે સ્વયં તો છૂટા નહીં. ઈસલિયે પ્રત્યાખ્યાન જ્ઞાન હી હૈ. આયા ચોથું પદ, છે ને ચોથું પદ “નાણં નિયમા મુણેદવ્વં” ચોથું પદ, માટે પ્રત્યાખ્યાન જ્ઞાન છે. જ્ઞાન એટલે આત્મા. અહીંયા જ્ઞાન શબ્દે આત્મા લિયા હૈ. ભગવાન સારા નિર્મળાનંદ વીતરાગ મૂર્તિ પ્રભુ, જિનબિંબ એ આત્મા હી પ્રત્યાખ્યાન હૈ. આહાહાહા ! સમજમૈં આયા ?

ઈસલિયે પ્રત્યાખ્યાન નામ ચારિત્ર અથવા પ્રત્યાખ્યાન(નામ) રાગકા અભાવ સ્વભાવરૂપ પ્રત્યાખ્યાન એ જ્ઞાન એ આત્મા હી હૈ. ‘જ્ઞાન’ શબ્દ પડા હૈ ને ? આહાહા... અને એકસો પંચાવનમાં પણ એ જ લિયા હૈ ! “જીવાદિ સદ્ગુણં” આત્મા જે જ્ઞાન સ્વરૂપ હૈ, ઉસકા પરિણમન હોના, ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ. ત્યારે એ લોકો કહે આટલું બધું મોંઘું કરી નાખ્યું. અરે મોંઘું નહીં, જેવું એનું સ્વરૂપ છે એવું જ કહ્યું છે ભાઈ. આહાહા ! પુણ્યકો વિષ્ટા કહા ત્યાં રાડ નાખી જાય છે- પણ ભગવાને તો પુણ્યકો ઝેર કહા હૈ, વિષ્ટા તો હજી ભૂંડેય ખા સકે, ઝેર તો મારી નાખે ! આહાહાહા !

વ્રતના પરિણામ શુભભાવ એ ઝેર હૈ. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- કોઈ એને ધર્મ કહે અને

આપ ઝેર કહો) અરે શું થાય ભાઈ. એ વ્રત કરતે કરતે સસમા (ગુણસ્થાન) હો જાયેગા ? અરે વ્રત એ વ્યવહાર છે. છઠ્ઠા ગુણસ્થાન તક વ્યવહાર છે અને સસમે વ્યવહાર છૂટ જાય. અરે ભાઈ તને ખબર નથી બાપુ. પહેલે તો સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન હો, પીછે મુનિપણા આનેમ્ પહેલે તો સસમ ગુણસ્થાન આતા છે, પહેલે છઠ્ઠા નહીં આતા. આહાહાહા... સસમે આતા છે તો પીછે વિકલ્પ આતા છે તો છઠ્ઠે આ જાતા છે. તો એ તો વિકલ્પ આસ્રવ છે, રાગ છે અને સસમે આયા તો અબુદ્ધિપૂર્વક રાગ છે. પણ બુદ્ધિપૂર્વક છૂટ ગયા તો ઈતના નિરાસ્રવ હો ગયા. આહાહાહા... ચારિત્ર છે ત્રીન કષાયકા અભાવ છે, છત્તે મુનિકો ભી રાગ આતા છે. (યહ) કલુષિત છે. અમૃતચંદ્રાચાર્યે કહા ને ત્રીજા શ્લોકમાં, ઓહો ! આત્મજ્ઞાન સમ્યગ્દર્શન ઉપરાંત છઠ્ઠા ગુણસ્થાનને યોગ્ય જે ચારિત્ર દશા ભી છે, પણ આ રાગ આયા, એ દુઃખરૂપ છે. “ કલ્માષિતાયાં ” કલુષિત ભાવ છે. આહાહા... તો મૈં મેરા શુદ્ધ ચૈતન્યકા ધ્યેય રખકર ટીકા કરુંગા અને ધ્યેયના જોરે એ કલ્માષિત જે અશુદ્ધ પરિણમન એ છૂટ જાઓ. આહાહા ! ઔર મૈં શુદ્ધરૂપ પરિણમન હું યહ મેરી ભાવના છે. મુનિ, એમ કહેતે છે આચાર્ય. આહાહા !

ઐસા અનુભવ કરના ચાહીએ, જોયું ? ઈસલિયે પ્રત્યાખ્યાન આત્મા હી છે. જ્ઞાન શબ્દે આત્મા લિયા. ઐસા અનુભવ કરના ચાહિયે, ઐસા અનુભવ કરના ચાહિયે. આહાહાહા ! ભગવાન પૂર્ણાનંદકે અનુસારે સ્થિરતાકા અનુભવ કરના ચાહીએ. નિર્વિકલ્પ સ્વસંવેદન જ્ઞાનકા અનુભવ કરના ચાહિયે ઉસકા નામ ચારિત્ર છે. આહાહાહાહા ! અરે ધન્ય ભાગ્ય ! એ પ્રત્યાખ્યાન અને ચારિત્ર બાપા. આહાહા ! એ મોક્ષને આંગણે આવી ગયા. અંગનમ્ આ ગયા હવે અંદર પ્રવેશ કરેગા તબ મોક્ષ હોગા. આહાહા ! ભાવાર્થ:- વિશેષ આયેગા.

(શ્રોતા:- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ.)